

Resimli Kitap, Teşviri Sani 1325, No.14, Başyazarı M.Rauf, Müessis ve müdiri: Ubeydullah Esat, Her ay neşrolunur edebî, siyasi, fennî, felsefî, içtimai mecmua-i musavverdir S.117 de

(Sosyalizmin şekli hâzırı
internationalisme

Her asrın kendine mahsus halü tavrı, bir hususiyeti fârikası vardır. Zaman ile zail olmaz bir hakikat varsa o da galibin zebunu ezmesidir.

Dünya böyle kurulmuş; tebayii beşeriye mütebayin: heyeti içtimaiyenin teşekkül ve teessüsünden evvel âleti kahr olan kuvvet bazı sonra, yine kuvvetten, tegallüpten mütevellid olan istibdada terki nüfuz ediyordu.

~~Asırlarca~~ Asırlarca ribkai cevrin altında inleyen insanlar nihayet kafile, kafile o beliyyeden tahlisi gribana muvaffak oluyor. Fakat daha müthiş bir boyunduruğun halkai esaretine girmek için: Sermaye.

Kurunu uladaki esirler, kurunu vustadaki vassallar ne ise bugün avam da, amele de odur.

İşte marazı hâzir!.. Fakat peyapey mütezayit, peyapey şifa nâpezir bir illeti içtimaiyye...

İnsaniyet, en zulmet engiz gecelerinde bile esirlerden, vassallardan her gün biraz daha tecerrüt ediyordu. Zadegan ile avam arasındaki fark, hükümet ile millet arasındaki niza günün birinde zail olacaktı. Asırlarca tarraka feşan olan ihtilaller o gayeyi tesriden başka bir şeye hizmet etmedi.

Fakat sermaye, fen ile müsallah, her gün terakki ediyor, kıtaları ağışu teshirine alan (ring) ler git gide peydayı dehşet ediyor ve bunlara mukabil amele, bu sınıf makhur ise, alat ve vesaiti sinaiyyenin teksiriyle mütenasip bir süratle çoğalıyor... Bu hakikati hiç kimse inkar edemez.

Bütün bunlara karşı çarei yegane ise bir iki tröst, üç beş sendika.... tedavisinden nevmid, herkes bu marazın iştidadına mani olmak, hergün daha elim, daha cansuz ıztıraplar içinde çarpınan ameleinin, o sakat, o şikeste vücutlarını anî ve muvakkat münevimlerle teskin etmek, git gide yırtılan hançerelerini bir iki santimle tıkmak, susturmak istiyor. Fakat âti ne olacak? Sa'y ile sermaye arasındaki uçurum her gün biraz daha büyüyor. Sinaat henüz müesses olmayan yerlerde bile insanlar o hedefe hazırlanıyor; bu layetagayyer bir kanun!.. Beşer fikiri ibdaa maliktir. Sanat mahsulü ibda'dır. İnsan

sanatsız olmaz ve sanat her yerde teessüs ve terakki edecektir. Buna mümâneat edilemez. O halde ?..

O halde, felaketi hali hâzırında ibka etmeli.. Fakat nasıl? İş-
te ~~maxikine~~ bugünkü sosyalistlerin sahai iştiğali! İşte yirminci
asrın en büyük endişesi!

Amele cemiyetleri bu endişeyi izale edecek bir kuvveti haiz
değil... Tröstler, kartell er rekabete, fazla mahsule hail olamıyor.
Anonim şirketleri ise git gide kesbi şekimet eden sermayeyi parçala-
maktan âciz....

Sermaye ile sa'yı telif etmek, birbirine ısındırmak lâzım, bu
da beşeriyetin tehzihi, hissi ~~hix~~ hodperestinin tadili, fikri uhuv-
vet ve insaniyetin takrir ve tamimi sayesinde kabil olabilir. Sunufu
makhurei arzın müdafini makhuresi olan sosyalistler, bu necib di-
mağlar, artık o baidilimkân, fikirlerden, emellerden mütebaid yalnız
bunu düşünüyor. Milleli mütemeddineye atfı nazar dikkat edilecek o-
lursa cümlesinin Rus nihlistlerine varıncaya kadar iştirakiyyunun
yavaş yavaş (Marks) ın tesisgerdesi olan internationalisme mektebi-
ne temayül ettikleri görülür. Bu hal sosyalizmin menzili hâzır teka-
mülüdür...Sunufu mümtaze ve makhure arasındaki mücadelat milletleri
her lahza birbirine takribe hizmet edecektir...

Alsas Lorenin Almanya ilhaki üzerine Alman sosyalistlerinden
(Layb Kneht) kemali şiddetle protesto ederek Almanların medeniyeti
hazırasına esas olan o büyük muzafferiyeti vatandaşlarının yüzlerine
vurmuştu. Fransanın amali istilakâresine nesine sed çekmek için (Jo-
res) başta olmak üzere Fransa sosyalistlerinin ne taap nâpezir bir
sa'y ile çalıştıklarını görüyoruz, eşitiyoruz. Internationağisme mes-
leğinin ~~ix~~ muhayyiril ukul bir halde peydayı kuvvet ve azamet ettiği
Almanya da sosyalistler mileli sairedeki meslektaşlarına o derece mer-
buttur ki Fransada, İngilterede kabineye veya parlamentoya giren
bir sosyalist Berlinde bıpayan meserretler, alkışlarla istikbal ~~ix~~
edilir.

Zaten yakın zamanlarda sosyalizm artık fennî bir hale gelmiş
vesilei hitabet ve belagat olan cazip ve muamma engiz hayallerden
tamamiyle tecerrüd etmiş ve her milletin âdât ve cibiliyetiyle ta-
hammur ederek pek basit şekiller almıştır.

Fransada, (Ruso) ların, (Baböf) lerin, (Prudon) ların sesleri
artık bir sadayı dîradf halinde... En mufrit ve ateşin sosyalistle-
rin bile gayei âmali amelenin biraz daha mesudiyeti, biraz daha ter-
fihi hâli!...

Fransada şimdiye kadar nümayışlar, fırtınalar, muhasemat ve mü-

cadelatı şahsiyeden başka bir ser bırakmayan sosyalizm, orada bile müspet, nafi ve insanî bir hale girdi... İtalyada ise ameleye taalluk eden kısmı bir (grev) meselesinden ibarettir.

İngiltere ve Amerikada amele cemiyetleri Trades unions sermayedarana mukavemet edecek bir iktidara vasıl olduğundan sermayei mücadelatı hemen hiç mertebesinde azdır.

Elhaletihazihi (sosyalizm) in en büyük bir sahai cevelanı olan Almanyada ise ^(La Hal) ~~(Erfurt)~~ ve (Erfurt) Kongreleriyle takarrür eden ve afkârı hazırai iştirakiyyenin esası olan irtibat beynelmilel internationalisme mesleki hükümfermadır ki her gün dev hatvelerle ilerlemekte ve bütün milletlerin efkâr ve âmali iştirakiyyesini tevhide hizmet etmektedir.

Mesleki mezkur hakkında bir fikri icamli peyda etmek için (sosyalizm) in Almanyada geçirdiği safahatı gözden geçirmek lazım gelir. Almanyada Sosyalizmin tarihi zuhuru (maka'di var)
ve intişarı başlığı altında bilgi M. Rauf
verildikten sonra, aynı derginin
Kanunu Evvel 1325 (Janvier 1910)
tarihli 15. sayısında 237. sayfada
Lasal, Marks ve (Erfurt) Kongresi
başlıklı bir makale daha vardır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ ARAŞTIRMALARI